

Cimbora

GYERMEKEK KÉPES HETI LAPJA

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

TARTALOMJEGYZEK:

Cimkép: *Egyszer volt, hol nem volt.* (Ócsvár Rezső rajza.)
 – Benedek Elek: *A fecskefészkek.* Vers. – Sipos Domokos: *A csoda.* Elbeszélés. (II. rész.) – Elek nagyapó: *Egyszer volt, hol nem volt...* Vers. – Elek nagyapó: *Az aranycsengős nyuszika.* Mese. – Tamás érdeklődik (*A barátkozó állatokról.*) – Gara Akos: *A lepke bucsuja.* Vers. (Képpel.)
 – Kristóf György: *Az én első jutalomkönyvem.* Diáktörténet. (I. rész.) – Baumgarten László: *Van énnékem egy imádságom.* Vers. – Elek nagyapó: *Ócsikéből pótyásbaba lesz.* – Szucsich Mária: *Az ígérető gazdag.* – Holstein M.: *Fekete király álma.* Mese. – Fejtörő. – Elek nagyapó üzeni. – Mellékleten: Kertész Mihály: *Szökés a teknőben.* (Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán.) o o o o o o

Ócsvár Rezső
1923

A Cimborát a Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó részvénytársaság, Szatmár, adja ki. ○○○○○○○○○○

A Cimborát Kisbaczonban Benedek Elek nagyapó szerkeszti, leveleiteket, rejtvénymegfejtéseiteket az ő címére küldjétek. Elek nagyapó pontos címe: Batami-mici (Kisbaczon), utolsó posta Batanii-Mare (Nagybaczon) Háromszék megye. ○○○

A Cimborát úgy rendelhetitek meg, ha levelező-lapot irtok Szatmárra, a Cimbora kiadóhivatalának, amelyben kéritek a lap megindítását. Ugyanakkor postautalványon küldjétek be egy negyedévi előfizetési díjban 50 leut. ○○○○○○○○

A Cimborát csak az az előfizető kaphatja állandóan és pontosan, aki az előfizetési díjak pontos beküldéséről gondoskodik.

A Cimborából szívesen küldünk bárkinek és bárhová mutatványszámot. Aki még nem ismeri Elek nagyapó pompás gyermeklapját, kérjen tőlünk mutatványszámot és mi ingyen azonnal küldünk is. ○○○○○○○○○○○○○○○○

A Cimbora hetenként, vasárnap, husz oldal terjedelemben jelenik meg és benne minden olvasó megtalálja a maga olvasmányát. A Cimbora apró elemisták számára éppen úgy közli a maga meséit, verseit, humoros elbeszéléseit, mintahogy gondoskodik a nagyobb diákok és diák-leányok olvasnivalójáról is, akik részére regényeket, ismeretterjesztő cikkeket, komolyabb tárgyú elbeszéléseket közöl. ○○○○○○○○○○○○

A Cimborát szeressétek, olvassátok, terjesszétek!

A Cimbora előfizetési ára Románia területén negyedévre 50 leu, félévre 100 leu, egész évre 200 leu; Csehország területén negyedévre 10, félévre 20 és egész évre 40 csehkorona.

A Cimbora első félévi bekötési táblái elkészültek. A csinos és tartós bekötési táblák ára 30 leu és 5 leu postaköltség. □ □ □ □ □		Ha támogatni akarjátok munkánkat, közöljétek a kiadóhivatallal a Csehszlovákiában lakó és veletek egykoru kis cimboráitok pontos címét.
	A Cimbora képes heti gyermeklap kiadásában az alábbi könyvek jelentek meg: ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Benedek Elek: Öcsike könyve. A „nadselü“ gondolatok első sorozata. (Szép kötésben.) . . . Ára L. 35' – Benedek Elek: Öcsike könyve. A „nadselü“ gondolatok első sorozata. Számozott példány. . . Ára L. 40' – Benedek Elek: Hires erdélyi magyarok. I. A két Wesselényi. II. Kőrösi Csoma Sándor . . . Ára L. 18' – Kertész Mihály: Senki Tamás története. Gyermekregény. Ára L. 25' – Balázs Ferenc: Mesefolyam. (Husz mese a szeretetről.) . . . Ára L. 25' – Monoky Sándor: Tündérmese. (Szép kötésben.) . . . Ára Lei 12' – Ezeket a meséskönyveket az összeg előzetes beküldése mellett szállítja a „Cimbora“ képes heti gyermeklap könyvosztálya, Satmar. Cimbora. Szerkesztette: Benedek Elek. Az 1923. évi első félév (január – június) példányai diszes kötésben. . . . Ára Lei 120' – — Előkészületben és sajtó alatt: Kertész Mihály: Szökés a teknőben. (Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán.) Gyermekregény. ○ ○ ○ ○ ○ Balázs Béla: Az igazi égszinkék. (Ötszáz számozott példányban, diszkiadás.) ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Szondy György: A lodenkabát és egyéb mesék. ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Lengyel Miklós: Tamás érdeklődik. Párbeszéd az ősemberről, a fegyverekről, a mumiákról, a krokodilusról, a kígyókról, a mérges növényekről, az elefántokról, az ékirásról és egyéb tanulságos kérdésekről.	
A Cimbora ez évi január, február márciusi és áprilisi számai teljesen elfogytak. Ezekkel a számokkal senkinek sem szolgálhatunk. □ □		Junius harmincadikán lejárt a második negyedév. Ne mulasszátok el az előfizetési díjaitokat beküldeni, mert kénytelenek leszünk a lap további küldését beszüntetni.

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ:
SZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. SATMAR.
A LAPOT A NYOMDAVÁLLALAT BAIÁ-MAREI (NAGYBÁNYAI) FIÓKJÁNAK GYORSSAJTÓJÁN NYOMJÁK.
A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.
A SZÍNES CIMLAPOKAT ÓCSVÁR REZSŐ RAJZOLTA.

CIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.
Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Egyszer volt, hol nem volt, volt egy szekerecske.

A fecskefészek.

— Irta: Benedek Elek. —

Házunknak tornácán két kis fecskefészek.
Láttam, amig épült. Láttam, mikor kész lett.
Láttam nagy örömet a fecskecsaládnak:
Im kész a ház, melyen annyit dolgoznak.

Apáról fiura a fészek átszállott.
Újra besározták, ha itt-ott szétmállott.
Igaz jószáguk volt Isten s ember előtt.
Kicsi szivecskéjük fészükkel összenőtt.

De hajh! egy reggelen mi történt, halljátok!
Szememből nagy lárma verte ki az álmot.
Vijjogtak a fecskék. Valósággal rittak.
Szaladtam, mert érzem: segítségül hittak.

„Jere, édes gazdánk! Ne törd e gazságot!
Te adtál hajlékot, te tégy igazságot.
Ki rakta e fészket? Ki lakta legelőbb?
Ránk tört a szemtelen, a vakmerő veréb!”

Egyszerre panaszott valamennyi fecske.
Öregnek, ifjunak remegett a teste.
Ám a veréb család még csak meg se rebben,
Diadalmasan ül a fecskefészekben.

Hess, hess, betörő nép! kiálték haraggal,
De a szemtelen nép nem törődött avval.
Övök lett a fészek, mehettek a fecskék:
A betörő népet nagy messziről lesték.

És telt, mult az idő. Szegény fecske család
Meg-mggostromolta saját háza falát.
De mindig hiába. Erősebb a veréb.
Fecske támadását folyton visszaverék.

Megállj, szemtelen nép! — szólék háborogva,
S fölmásztam a létrán, szépen, fokról-fokra.
Ne sirjatok, fecskék! Igazságot tészek.
Semhogy veréb lakja, pusztuljon a fészek.

Huss! Mire felértem, mind kisurrantanak,
S mintha bosszantana: rám nevetett a nap:
Belevilágított a fészek aljába:
Egy sereg fióka csipogott jávába.

Hát most mit csináljak? Hosszan eltűnődtem.
A könyvem megeredt, úgy megilletődtem.
Ártatlan fiókák! Hát csak maradjatok.
Apátok bűneért ti ne lakoljatok.

(Kisbaczon.)

A csoda.

— Egy suszterinas látomása. —

— Irta: Sipos Domokos. —

(Folytatás és vége.)

A gyermek kiment a kapun s megindult a korcsma felé. Emberek jöttek vele szembe és mentek el mellette, egy kocsi két szép sárga lóval robogott el az út közepén, a mészáros üzlete előtt egy lenyuzott borjút vettek le a szekérről. Lassan kinyílt érdeklődése az utca iránt. Megfordult egy-egy elmenő után; az iskola udvarán hancuroztak a gyermekek, vidáman sikongtak a csipős időben. Szeretett volna közéjük állani s velük játszani. Találkozott Jancsival, az asztalos inassal, beszédbe elegyedtek. Aztán bement a koresmába, megvette a cigarettát s kézben tartva szaladt vele hazafelé.

— Csakhogy itt vagy már, te tekergő! — Ezzel fogadták. — Annyi ideig ülsz, hogy amig visszakerülsz, itt a műhelyben megérne a zöld dohány.

A segéd ur, megelégedve szellemes mondasávjai, cigarettára gyújtott, a gyermek pedig ismét leült szó nélkül a munka mellé.

Közben a mester elment hazulról. Azt mondta, hogy a községházára megy az adó miatt.

— Megeszik az embernek a fejit, — morgogta az asszonynak — azt hiszik, hogy csak nekik keresek.

A felesége tudta, hogy csak ebédre fog hazajönni, mert utközben megáll néhány spriccerre is.

Feri bontogatta az ispán csizmájáról a régi, rossz talpat. Ahogy feszegette a bőrt, egész porfelhő gomolygott ki a nehéz lábbeli-ből. Közben erősen töprengett azon, hogy miképen fogja ő az új talpat felverni. Mellette állott az asztalon egy nagy tábla talpbőr, nézegette s számítgatta, hogyan lehetne kivágni belőle az ispán csizmájához szükséges két darabot. Megborzadt arra a gondolatra, hogy eltalálja szabni. Bizonyos, hogy istenesen elveri érte a mester.

Délig még elküldte az asszony egy félkiló lisztért, aztán sóért szalasztotta. Atluttatta a szomszédba a husvágóért, ágakat aprítottatott vele a tüzre, egy negyedórára a kicsi gyermek mellé állította, amig az a baján ült, nehogy felforduljon az edénnyel együtt.

Hazajött a mester s ebédhez ültek. Ebéd után a suszter ledőlt egy percre, amint mondan szokta, hogy legalább egy órahosszat horkoljon.

A segéd visszajött délután a műhelybe, egy levelet a postára küldött a gyermektől,

eült, dolgozni kezdett s amig kalapálta, reszelte a talpot, megszakitás nélkül fűtyölt. Mélyen és érzéssel csinálta ezt, s az idő repülve szállt tova számára, mert míg keze gépiesen végezte a megszokott munkát, lelke fűtyszárnyon andalgott egy városi műhelyről és az egész jövőről, melyben „szépreményűnek” látta magát.

Mire a mester felkelt, az inas mindakét csizmáról lebontotta a régi talpat és bizonytalanul piszogott a szerszámokkal.

– Na, te semmirevaló, – szidta a gadája – úgyé, hogy elloptad az egész napot? Azért étetlek én téged, hogy egy nap alatt két lyukas talpat tégy elém?!

Feri védekezni kezdett: – A ténsasszony a boltba küldött... – Fogd be a szád, mert rád vágok – morgott a mester.

A gyerek elhallgatott, felkelt s kiment az udvarra. Kora délután volt, de már szürkülni kezdett a novemberi táj. Összekiabálta a tyukokat, amikor elültek, rájuk zárta a ketrecajtót. Azután az asszonnyal enni adott megint a disznóknak, majd elszaladt egy deci seprőpálinkáért a mesternek s amikor lihegve visszajött, azt mondta: – Mester ur, kérem szépen, elmegyek az iskolába. – A suszter szó nélkül felállt a székről, a gyermekhez lépett és teljes erejéből pofonvágtá.

Az iskola, ez volt az a kérdés, ami legjobban felbőszítette: – Tekergő, gazember, persze iskolába akarsz menni? Ott ülni lehet két órán keresztül. Nem eleget lustálkodszt egész nap az én pénzemért? Mi akarsz te lenni, te hóhér? Püspök, vagy miniszter!?

Feri lángbanégő arccal ült a háromlábú széken, meg sem mert moccanni. Nem értette az egész dühét a mesternek, nem tudta felfogni, hogy mi tüzei mindig haragra, valahányszor iskolába menésről van szó.

A suszter fel és alá sétált a kis műhelyben és káromkodott, mint a jégeső. Annál nagyobb lett a mérge, mert tudta, hogy mégis el kell engednie a gyermeket. Már kétszer büntették meg amiatt, hogy az inas elmaradt az iskolából. Fizetni nem akart.

– Na, mit szipogsz ott? Kelj fel és mars! Menj, takarodj, hogy ne lássalak. Pusztulj az iskolába, hogy ott sülyedjen el veled együtt.

Feri felkelt, a láda mögül egy könyvet, irkát, vonalzót és ceruzát vett elő és indult kifelé. A gazdája utána szólt:

– Aztán azt megmondom, hogy reggel az ispán csizmáját hazavidd készen s az árát elhozd. Addig le ne merj feküdni, amíg meg nincs a munka, mert alád gyujtom a surgyét!

Az inaska a konyhába lépett, a szobaajtó nyitva volt, már égett a lámpa az asztalon. A nagyobbik gyermek olvasott, a leányka a kicsi fiúval hancurozott. Az ajtóval szemben Krisztuskép függött a falon. Ferinek most is egyenesen erre a képre esett a tekintete. A szökeszakállas, fehér arc bánatosan nézett feléje, a tövisko-

szoru barnállott a szép fejen s kétoldalt a homlokokon vércseppek folytak alá.

Még sajgott arcán az ütés, de amint a képre nézett, nem érezte úgy a fájdalmat, mint előbb. Homályosan és mégis színesen képzelte el sokszor a megfeszített ember szenvedését, aki jóságos bánattal néz alá a menyből az emberekre. Nem tudta, mit gondoljon szerepéről, mit várjon tőle, de szeretettel nézett rá mindig és valahányszor a képre pillantott, eszébe jutott, ahogy az iskolában tanulta: ... És felméne a menybe és üle az Atyaistennek jobbára s onnan leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.

Meghült szívvvel ment az utcán, találkozott néhány pajtásával s együtt igyekeztek az iskola felé. Ott boldogan hancuroztak a folyosón, s tanulás után vig rohanásban szaladtak hazafelé.

Vacsora után a kicsi gyermeket altatgatta jó sokáig, azután vizet hozott a kutból, fát készített reggelre a kemence alá.

A mester azt mondta a feleségének: – Atmegyek Varga szomszédhoz májjasozni egy félórára. – Eriggy – válaszolt az asszony, mint aki bizonyosan tudja, hogy ugys hiába való tartóztatni az embert.

Az ajtóból még visszaszólt:

– Te Feri! Azt mondom, hogy a csizma készen legyen, mert letöröm a derekadat! Azután elment.

A gyermekek elaludtak, az asszony még rakosgatott egy darabig, azután elfujta a lámpát s ő is lefeküdt.

Künn szitált az őszi eső, Burkus kutya ide-odajárt az udvaron, néha a kapu mellett hatalmasan ugatott. Egyébként az ősztompa csendje borult a tájra.

A műhelyben sercegeve égett a kis petróleumlámpa, egy sarokban megint megszólalt a tücsök, a macska sétálgatott a gyermek lába körül. Az pedig ült a széken. Előtte az ispán két mahomed csizmája. Nézegette őket, szemlélgette a nagy talpdarabot s nem mert hozzáfogni, hogy kiszabja belőle a két csizmára valót. Zsibongott a lába s a karja, körülötte csend és nyugalom, mely jólesően simogatta egy nap csatarás zürzavara után, s ahogy ott üldögélt, édes bódulatban ringatta, mely minden gyermekért eljön esténként, hogy az álom színes, szép országába kalauzolja a kis lelkeket.

Felriadt, ránézett a csizmákra és sirni kezdett, hangtalanul sirdogált, könnyei végigfolytak az arcán s egészen megnedvesítették ingének nyakát. Sirt, sirt és magában, ő sem tudta miért, egyre mondogatta: – ... és felméne az Atya Istennek jobbára s onnan leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat. – Itélni, itélni, eleveneket és holtakat, holtakat...

És elaludt a kis inaska. Fejét leejtette a szerszámokkal teli asztalra, két karja lecsüngött

a földre, s mellette fenyegető rémként állott az ispán két nagy csizmája.

A kapunál megállott egy ember. Vállán kis batyut emelt, ruhája ázott, arca fáradt volt. Nagy szőke szakállán és bajuszán esőcsöpek gyöngyöztek. A műhelyből a világosság kiszűrődött az utcára, azt nézte az éjszakai vándor. Felágaskodott, hogy a kerítésen benézhesen, „Cipésműhely” — gondolta — „itt talán egy kicsit megmelegedhetem. Ha másképp nem, megfizetem az egy órai szállást egy kis munkával, mielőtt tovább mennék.”

Benyitott a kapun. Burkus torkaszakadtából ugatni kezdett, de mikor látta, hogy az idegen egyenesen az ajtónak tart s azon benyit, elhallgatott.

A vándor belépett a műhelybe. Csend fogadta. A lámpa sercegett, a tücsök cirpelt, a macska már dorombolt, a gyermek pedig karjait elejtve, mélyen aludt. Sokáig nézte a vándor a kis inaskát. Nyomorult, veréssel és koplalással teli gyermekkorra kezdett zsongani keményre nyomorgott lelkében, s megsimogatta a gyermek puha haját. Az meg sem mozdult az érintésre. A vándor letette batyuját a földre, leült egy székre, kenyeret és egy darab hust vett elő s falatozni kezdett. Amint elvégezte az evést, cigarettára gyújtott s füstölni kezdett. Megmelegedtek tagjai, új erőt gyűjtött és indulni akart. — Reggelre a szomszéd városban kell lennem, — motyogta — nehogy mást fogadjanak meg helyettem.

Fel akarta venni batyuját. Amint lehajolt, láthatta a gyermek arcát és látta, hogy könnyek patakja hagyott rajta barázdát. És látta mellette a két félbemaradt csizmát és világosság gyúlt fejében. Megértette a kis inas szívét, a szájalom szép, fehér virágba szökkent az ő szívében s elárasztotta illatával a nyomorult, kis műhelyt.

Leült megint a székre, ledobta maga mellé kalapját, szerszámokat fogott, elővette a talpat, a csizmákat. Egy perc alatt kiszabta a szükséges darabokat, ráillesztette a régi helyére s kalapálni kezdett. Ugy járt kezében az ár s a kalapács, hogy megizzadt belé. Oly szaporán szedegette foga közül a faszégeket, hogy alig lehetett volna szemmel kísérni mozdulatait.

A gyermek csak aludt.

A vándor már elkészült munkájával, elővette a fenyőfát, a fénymázás skatulyát és ragyogóra fényesítette a csizmákat.

Az inaska álmodott. Almában szepegett, sirt és a csizmákra gondolt, miket reggel haza kell vinnie s mik ott állnak a műhelyben tátott szájjal, készületlenül. Azt álmodta, hogy félelmében el akart bujdosni a háztól. Már kiment a műhely ajtón, a szobába nézett be, mielőtt kilépett volna a küszöbön s megállott dermedve, mert úgy látta, hogy a töviskoronás Krisztus feléje tart.

A vándor már fogta a kilincset, kalapja

kezében, batyuja már a hátán s ő a gyermeket nézte bucsuzóul. A kis inas felriadt, tágrameredt szemmel nézett az ajtóra. A vándor mosolyogva pillantott reá, szőke, hosszú szakállá meglebbent, s aztán kihátrált az ajtón. Burkus megint ugatott, a vándor kilépett a kapun s a kutya morogva jött az ajtóhoz.

A gyermek nagyot sikoltott. Reszkettek a lábai, fogai vacogtak a rémülettől és valami félelmes meghatottságtól eltelve szaladt a szobához, berontott s a sötétben kinosan szorongva kiáltotta:

— Itt volt Krisztus! Tensasszony, itt volt Krisztus!

Az asszony felriadt. Ingben kiugrott az ágyból s kiszaladt a gyermek után a műhelybe. Az még mindig reszketve ismételte:

— Itt volt Krisztus, itt járt Krisztus!

Nagy robajjal jött be a suszter. Szájtátva nézte feleségét és a gyermeket, ki egyre ismételtette:

— Itt volt, itt volt, itt volt Krisztus! Éppen olyan volt, mint bent a képen, hosszú és szőke szakállá, bánatos, szomorú arca és mosolygott reám, aztán elment.

— Megbolondult ez a kölyök! — kiáltott a gazda. — Meg vagytok örülve, hogy itt ugáltok éjszakának idején? — Kérdezte a feleségétől.

— Pofonvágjak, te pimasz! — kiabált az inaskára, ki reszketve állott az asztal mellett s mereven nézte a fényesre tisztított, megtalpalt csizmákat.

Odanézett a suszter is és leeresztette a felemelt kezét. A remekbe talpalt csizmák komoran és figyelmeztetve néztek reá. Ezt a gyermek nem csinálhatta.

Valami csodálatos meghatottság ereszkedett reá, nem tudott semmit sem szólani, odament a gyermekhez, aki dideregve állott könyfoltos arcával, s amit soha életében nem tett meg, egy nyomorult kis féregnek, egy utolsó, szurkos kis inasnak ő, a hatalmas mester, megsimogatta a fejét. Aztán megsimogatta az arcát is.

Odament a ládához, előhuzta a szalmazsákot, megvetette az ágyat s azt mondta:

— Feküdj le, fiacskám szépen!

A feleségéhez meg így szólt:

— Meghülsz, édesem, egy szál ingben, menj az ágyba.

Ő is bement a szobába, lefeküdt, a sötétben a Krisztuskép felé fordult. Hallotta, hogy a műhelyben békességesen cirpel a tücsök.

(Dicsőszentmárton.)

A CIMBORA első félévi

BEKÖTÉSI TÁBLÁI

elkészültek. A csinos és tartós
bekötési táblák ára 30 leu
és 5 leu postaköltség.

Egyszer volt, hol nem volt . . .

(Képpel az első oldalon.)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egy szekerecske,
Szekerecskén zörgött négy kis kerekecske.
Szekerecske elé fogva két cicácska,
A harmadik benne: a kis Maricácska.

Ki volt a kocsisa a szekerecskének?
Az, akiről szól sok „nadselű” történet.
Őcsike, Őcsike, ugyan ki volna más?
Nem is a könyvbujó, „érdeklődő” Tamás.

Messze a cselédház nagyapó házáat,
El van az takarva rengeteg sok fátul,
Ide hallott mégis ostor pattogása,
Meg-megakadt szegény nagyapó írása.

Ostor pattogása, szekérke zörgése,
Kicsi Mariczának csengő nevetése:
Mit tegyen nagyapó? A pennát lecsapja,
S boldog, hogy ő, s nem más Őcsike nagyapja

Ám a Dundi kutya nem így gondolkodik,
Az ő kutya lelke, hej, felháborodik!

„Megállj, cica, megállj, most likra szorítlak,
Nincs pardon, nyomorult, mostan felapritlak!”

Országot, világot én sokszor bejártam,
Ilyen versenyfutást még sohasem láttam.
Vágtattak a cicák szörnyű vágtatással,
Utánok a Dundi rémes csaholással.

Szekerecske táncolt, előre meg hátra,
Maricza kipottyant, szája maradt tátva,
Nem csudálkozástul, nem ám, a sirástul,
Őcsike berekedt a megállj!-ozástul.

„Ó, cicák anyyala, segíts szegényeken,
Hogy e történetnek bús vége ne legyen,
Segítsd fel őket a pajta tetejére,
Szekérkével együtt, hogy baj ezt se érje!”

Nagyapó imáját Isten meghallgatta,
Dundi a cicákat fel nem aprithatta,
Cicákkal pajtára futott szekerecske,
Oly nadselűn gurult a négy kerekecske.

(Kisbaczon.)

E-ó.

Az aranycsengős nyuszika.

Apró unokáinak meséli Elek nagyapó.

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon
tul, ahol a kurtafarku malac tur, volt egyszer
egy nyuszika s annak egy szépen szőlő arany
csengője. Ez a nyuszika mindig a nyakán
hordta a szépen szőlő aranycsengőt s úgy vi-
gyázott rá, mint a két szeme világára. Hát
egyszer csak mi történt? Az történt, hogy a
nyuszika addig járt-kelt, szaladgált az erdőben,
hogy elfáradt s bizony ha elfáradt, kapta-fogta
magát, lefeküdt egy bokor tövébe, de mielőtt
lefeküdt, a szépen szőlő aranycsengőt felakasz-
totta a bokorra, az ám, a bokorra, éppen oda,
ahol legsűrűbb volt, nehogy amíg ő alszik, meg-
találja és ellopja valaki.

Még tizig sem számolt a nyuszika, aludt
szépen, édesen, mint te szoktál édesem, aztán
fel is ébredt, de haj, Istenkém, Istenkém, arany-
csengőt hiába kereste: volt aranycsengő, nincs
aranycsengő! Mit mondok, hogy nem volt
aranycsengő, szépen zengő? Meg volt biz az,
de nem a bokorban, hanem éppen magas fá-
nak tetejében. Mert hallj csudát gyöngyvirágom,
legszebb virág a világon! — míg aludt a nyu-
szika, fa lett a bokorból, fa ám, olyan magas,
hogy a tetejébe alig látott fel szegényke: ott
lógott az aranycsengő, szépen zengő. Jaj, Is-
tenkém, Istenkém, most már szegény nyuszi
mit csináljon? Csengő nélkül tovább álljon?
Dehogy állott, dehogy állott, nézte, nézte szé-

pen szőlő aranycsengőt, aztán hivta, hivogatta,
szép szavakkal csalogatta:

Szállj le, szállj le aranycsengő,
Szépen szőlő, szépen zengő!

De hiába csalogatta, siratgatta, csak csi-
lingelt, s mind azt csilingelte:

Szállnék, de nem tudok,
Mert a fa ága megfogott.

Hej, megharagudott a nyuszika a fára,
felállt a hátsó lábára s szórul szóra ezt mon-
dotta:

— Irgum-burgum, morgodrgom, hallod-e
fa, ne figurázz, add vissza az aranycsengőt,
szépen zengőt!

De a fa csak kinevette s ezt felelte:

Dehogy adom, kis komám,
Mért akasztottad reám?

Hej, haj, több a baj, mint a vaj most sze-
gény nyuszika ugyan mit csináljon, csengő nél-
kül tovább álljon?

Uccu, szaladt a fejszéhez s kérte szépen:

— Fejsze, fejsze, kedves fejsze, vágd ki
azt a csunya fát! Rajta lóg az aranycsengő,
szépen zengő s nem akarja visszaadni.

— Dehogy vágom, dehogy vágom, —
így felelt a fejsze — vágtam én fát eleget, töb-
bet annál nem lehet!

Uccu szaladt a nyuszika, a kőhöz s kérte, szépen, olyan szépen kérte:

– Kövem, kövem, kedves kövem, csorbitsd ki a fejsze élit, nem akarja fát kivágni, s ó jaj, a fa oly szívtelen, csak csufolódik énvelem – aranycsengőt, szépen zengőt, nem akarja visszaadni!

– Dehogy csorbitom, dehogy csorbitom, csorbitottam eleget, többet immár nem lehet. Ugy ám a kő ezt felelte s nyuszit ő is kinevette.

Nosza, szaladt szegény nyuszi a Vizhez s kérte ezt is, olyan szépen kérte:

– Vízem, vízem, édes vízem, kérlek, vidd el a követ! Kő a fejszét nem csorbitja, fejsze a fát le nem vágja, meg sem is hasítja s ó jaj, a fa, a csunya fa nem akarja visszaadni aranycsengőt, szépen zengőt!

Ó, ó halld csak gyöngyvirágom, legszebb virág a világon, még a víz is, szedte-vette, kinevette s azt felelte:

– Dehogy viszem, dehogy viszem! Vittem eleget, többet nem lehet.

No, most hová szaladjon? Hopp, elszaladt az ökrhöz.

– Ökröm, ökröm, drága ökröm, idd meg hamar a vizet! Hallj csak ide: Víz nem viszi el a követ, kő nem csorbitja meg fejszét, fejsze nem vágja ki fát s fa nem adja nékem vissza aranycsengőt, szépen zengőt.

– Dehogy iszom, dehogy iszom! Ittam eleget, többet nem lehet!

Igen, igen, az ökör is ezt felelte s szegény nyuszit kinevette.

– No, megállj ökör, – mondá a nyuszika, – hiszen majd megbánod, hogy a nyuszit meg nem szánod! Uccu, szaladt a mészároshoz s kérte, kérte, olyan szépen kérte:

– Mészáros, mészáros, nagyhasu mészá-

ros, ó, vágd le az ökröt! Hallj csak ide: ökör vizet meg nem issza, víz követ el nem viszi, kő fejszét nem csorbitja, fejsze fát le nem vágja, de még meg sem hasítja s a fa, az a csunya fa nem akarja visszaadni aranycsengőt, szépen zengőt!

No, mit gondolsz, a mészáros mit felelt? Azt felelte, ilyen-olyan szedte-vette:

– Dehogy vágom, dehogy vágom! Vágtam ökröt eleget, többet immár nem lehet.

No, de mostmár majd megpukkadt nagy mérgébe a nyuszika s szaladt, szaladt, hová szaladt? Egyenesen a bolhához. Mondta neki:

– Bolhám, bolhám, kicsi bolhám, csipd meg a mészáros, azt a csufondárost. Hallj csak ide, kedvesem, elbeszélem rendesen: Mészáros ökröt le nem vágja, ökör vizet meg nem issza, víz követ el nem viszi, kő fejszét meg nem csorbitja, fejsze fát ki nem vágja, még csak meg sem hasítja, s' fa, az a csunya fa, nem akarja visszaadni aranycsengőt, szépen zengőt!

Bezzeg, hogy a bolha meghallgatta nyuszika kérését, uccu, egyet ugrott, kettőt szökött, mészáros megcsipte, mészáros ökröt levágta, ökör vizet megitta, víz követ elvitte, kő fejsze élit kicsorbitotta, fejsze fát kivágta s fa nyuszikának szépen szóló aranycsengőt egyszerre visszaadta. Vissza ám, kis komám!

Ha a fa az aranycsengőt vissza nem adta volna, az én mesém is tovább tartott volna. Holnap a nyuszika néked legyen a vendéged!

(Kisbaczon.)

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a barátkozó állatokról.)

Tamás: Annyi mindenféle állatokról magyaráztál már nekem. Mennél többet gondolkodom az életükön, annál jobban elszomorodom. Látom, hogy üldözik egymást. Ugy szeretném, ha békében megférnének egymással. Nem lehetne azt elképzelni, hogy az állatok segítségére sietnek a betegnek, a nyomoréknak? Mennyivel szebb volna a világ!

Apa: Az élet örökös harc a táplálékért. Ebben a küzdelemben a gyengébb, az ügyetlenebb elpusztul. Csak az erősebb, az ügyesebb marad fenn. De azért ne gondold azt, hogy az állatok nem tudnak békésen is élni. Van olyan állat, amely nem is tudna a másik nélkül élni.

Tamás: Te valószínűleg az élősködő állatokra gondolsz, amelyek másokból táplálkoznak.

Ezek gonosz rablók. Sok fájdalmat és keserűséget okoznak. Nem ilyen barátságra gondolok én, hanem olyanra, hol a vendég nem lopja meg a gazdát.

Apa: Van ilyen barátság is. Te is hallottál már róla, csak elfelejtetted. Egy régi történetirő megemlékszik egy afrikai madárról, mely a krokodilussal rendesen együtt látható.

Tamás: Emlékszem rá. Mindig a krokodilusok közelében látható. Tudom, hogy még a szájába is beszáll ennek a csúf szörnyetegnek, hogy valami ennivalót szedegessen ki. Valamit mindig talál, ha másutt nem, a fogai között. De azért én azt hiszem, hogy félszemmél vizsgálja csak az ételt. Félszeme a krokodilus száját lesi. Kirepül gyorsan, ha látja, hogy záródni készül

a börtönajtó. Nem hiszem, hogy tulságosan megbíznék a krokodilus barátságában. Az ilyet nem tartom igazi barátságnak.

Apa: Valószínűleg igazad van, fiam. A vad szörnyeteg barátságában nem jó bizni. Hiszen, ha unalomból, vagy véletlenségből becsukódik a száj, vége a madárnak. Azért én is azt hiszem, hogy nem merül el annyira a fogpiskálásba, hogy pillanat alatt ki ne tudjon surranni. De nem is rá gondoltam én tulajdonképpen, amikor az egymással barátságban élő állatokat említettem. A tenger sok példát ad a testvéries barátkozásra. Van a tengerben egy rákfajta, melynek remete-rák a neve. Az alakja hasonlít a mi rendes rákunkhoz, csak a hátsó része nagyon gyöngye. Ha nem védené, nagyon könnyen megsebesülne és el is pusztulna bele. Ez a ravasz állat védelmezi magát. Emlékeztet engem a régi páncélos lovagra. Persze, vaspáncélt nem ölthet magára, hát körülnéz más védőfegyver után. Van a tengerben elég állat, melynek kemény védőburkolata van. Gondolj csak a csigákra és kagylókra. A mi barátunk is elindul, hogy fegyvert szerezzen, mielőtt komoly harcba bocsátkozik. Ráveti a gonosz tekintetét egy csiga házára. Ha üres a házikó, hátsó részével rögtön belenyomul és mint fegyveres, páncélos lovag büszkén megy csatába. Ha nem üres a csiga, az se baj. Kiüríti ő. Ily ellenséggel pajzs nélkül is elbánik.

Tamás: Hát ez a barátságos együttélés? Hiszen ez is harc, itt is pusztulni kell az egyiknek!

Apa: Várd meg a végét, fiam! A rák még nem kezd nagyobb vállalkozásba. Ha ollóit és gonosz tekintetét meglátják ellenségei, sietve menekülnek. Kikerülük, különösen a gyöngébbek, a harcot. Ekkor a rák szövetséget köt a tengeri rózsával. Ne igazi rózsát gondolj, csak egy nagyon szép, színes tengeri állatot. A szájnyílása körül színes nyulványokat lebegtet a víz. Távolról rózsaszíromnak nézné őket az ember. Pedig veszedelmes fogó karok. Jaj a közelébe kerülő halacskának. A szirmoknak látszó nyulványok mérges folyadékkal vannak tele, mint a csalán levele. Ha kisebb állat hozzájuk ér, elbódul, különösen, ha nem páncélos a teste. A rózsaszirmok átölelik, a virág becsukódik és csak akkor nyílik ki, amikor már újabb fogásra készül. De te még mindig nem tudod, mi köze ehhez a ragadozóhoz a remeteráknak. A tengeri rózsza alatt rendszeren megtaláljuk a csigába bujt vitézt. Ott húzódik meg, mert gonosz arca nem népszerű az állatvilágban. A rózsza hozzá van tapadva. Ha a rák elindul, hurcolja magával a rózsát. Jól járnak mind a ketten. A rák el van takarva, a rózsza pedig sétál egyet.

Tamás: A rák elbujik a tengeri rózsza mögé vagy alá. Hasonlít ez az indiánokhoz, akik bokrokba bujtak, amikor bölényre lestek. Más vadászok is így szokták félrevezetni a vadat. A rák tehát hasznát veszi a tengeri rózsának, de a tengeri rózsának mi haszna van a rákból?

Apa: Az előbb olyan barátokat akartál megismerni, akik önzetlenül szeretik egymást. Nem gondolod, hogy a tengeri rózsza szereti a rákot, azért telepedik rá? Talán szikladarabnak nézi a csigát és rátapad?

Tamás: Nem, apus, nem tudok hinni az állatok önzetlen barátságában. Valami fontos oknak kell itten lenni.

Apa: Igazad van. Két állat ok nélkül nem áll össze. Hasznuknak kell lenni egymásból, vagy legalább is egyiknek a másikból. Itt kölcsönös segítségről van szó. A tengeri rózsza elbujtatja a rákot, de táplálékot is juttat neki. Ha csalános nyulványával több kis állatot mérgez meg, jut belőlük az alul leselkedő ráknak is. Arról pedig szintén meg vagyok győződve, hogy az elejtett állatot a rák udvariasan nem emeli fel, hanem bekapja. A rózsza nem haragszik meg, ha a rák is jóllakik. Hiszen a hátrasívat jól kell tartani, különben kidől és vége a szép sétának. Pedig a tengeri rózsza nagyon szeret sétálgatni. Örül, ha megbámulják, különösen minél többen. A rák meg szívesen hurcolja. Ha nem volna a rózsza alatt rák, örökké egy helyben kellene unatkoznia. Ez még nem a legnagyobb baj volna. De folyton várni kellene, mikor jön közel hozzá egy ostoba állat. Ha sétál, sokkal többre bukkan rá. Ezért szeretik olyan nagyon egymást. Igazán elválaszthatatlan barátok, mert össze vannak növe.

Ha azonban nagyon jól folyik a soruk, a rák meghízik. Szűk lesz a háza. Képzelheted, milyen rosszul érzi magát benne. Egy darabig tűr, tűr, de az ő türelmének is vége van. Kivergődik a régi házból és keres egy nagyobbat. De nem feledkezik meg a barátjáról, hiszen sok jó és rossz napot töltöttek együtt. Felkeresi, ollójával gondosan leválasztja a régi csigáról, új házával alámászik, a tengeri rózsza belekapaszkodik hü társába és elindulnak megint vadászni. A ráknak mindig felfelé les a szeme, nem jön-e valami könnyű préda. Vannak falánk rákok, melyek nem egy rózsát, hanem egész rózsabokrot hurcolnak magukkal. Igaz, hogy fárasztó mesterség, de némelyik inkább sokat dolgozik, csak jól felfalhassa magát.

Tamás: Más állatok is élnek így szövet-ségben?

Apa: Nagyon sokan, de különösen sok rákféle. A szivaccsal is együtt él egy kis rákfajta. Még kicsiny korában bemászik a szivacs likacsain a belsejébe. Amikor megnő, nem tud többé kijönni. Vagy talán nem is akar. Ott benn kap elég táplálékot és ott tölti el a börtönben életét.

Tamás: Talán élősdik és a szivacs nem tud tőle megszabadulni?

Apa: Sokáig azt hitték, de újabban megfigyelték a szerepét. Egy Keller nevű tudós azt állítja, hogy a rák odabenn tulajdonképpen inaszkodik. Takarít. Az iszapot tisztogatja a likacsokból és ezért kapja a teljes ellátást. Sok

megfigyelésre van még szükség. A tudósok nagyon sokszor figyelték meg a barátságos együttélést, de még nem ismerik minden esetben az okokat. Különös esetek is merülnek fel. A medúzának például nagyon sok fajtája él a tengerekben. Vannak nagyon nagyok és vannak közöttük igen kicsinyek. Általában szép állatok, színesek és formájuk is kedves. De már megszokhattad, hogy a szép külső nagyon csalóka. A medúzához sem jó hozzáérni, mert úgy csip, mint a csalán. Talán még erősebben. Az embernek csak kellemetlen érzést okoz, de egy kis állatot elkábit, sőt meg is öl. Rendesen halak esnek áldozatul. De egyes halfajtákat nem bánt. Számtalanszor megfigyelték, hogy bizonyos halfajták ott uszkáznak közelükben. Azt a hatást teszik a szemlélőre, hogy nagyon jól érzik ott magukat. Szinte nevetnek ellenségeiken, akik nem merik őket ezen a helyen megtámadni. Vagy ha megtámadják, rosszul járnak, mert beleütköznek a medúza nyulványába. A medúzának valószínűleg szolgálatot tesznek, de még nem tudjuk, hogy mit. Én legalább nem tudom elképzelni, hogy ok nélkül megtünné maga mellett őket.

Tamás: Ha két állat együtt él, megtörténhetik, hogy az egyik megunja a munkát és hagyja a másikat dolgozni. Mi történik akkor?

Apa: Ilyesmi bizony előfordulhat. Ha két vagy több ember szövetkezik bizonyos munkára, a lustább kevesebbet dolgozik. Persze, összeszidják és máskor nem hívják közös munkára. Az állatoknál ez nem fordulhat elő, különösen azoknál nem, amelyek össze vannak nőve. Ha a társak közül az egyik ellustul, a másiktól élősködik. Idővel alakja is megváltozhatik és társából szivja a kész táplálékot.

Tamás: A szárazföldi állatok nem barátkoznak oly gyakran egymással, mint a vízi állatok?

Apa: Van barátkozás itt is, de nem olyan gyakori. Legismertebb a levéltetű és a hangya barátsága. A hangya megcsiklandozza a levéltetűt, hogy felszivhassa a benne felgyülemelő nedvnek egy részét. De nem öli meg, sőt táplálékról is gondoskodik számára. Ugy tesz, mint a jó gazda, enni ad a tehénnek, hogy aztán megfejhesse.

Tamás: Nekem úgy tetszik, hogy a tengeri állatok érdekesebbek és különösebbek, mint a szárazföldiek.

Apa: A tenger nagyobb, mint a szárazföld. Néhol 7–8 ezer méter vastag a víztömeg. Több is lehet ott az élőlény. Kényelmesebben is szaporodhatnak, mert a felszín alatt pár méternyire már nem kell rettegniük az állatok legveszedelmesebb ellenségétől, az embertől.

(Budapest.)

A LEPKE BÚCSUJA.

— IRTA: GARA ÁKOS. —

*Tarka szárnyu, himes lepke
Szállj a jó kis gyermekekre,
Szállj hozzájuk röpke szárnyon,
Monjad nekik: Isten áldjon!*

*Elmegyek már jobb vidékre,
Vadvirágos, tarka rétre,
Hol a virág szebben virul,
A kis gyermek jobban vidul.*

*Szálllok, szálllok messze földre,
Napsugaras, csendes völgybe,
Rászálllok egy kis virágra,
Cifraszűrös tulipánra.*

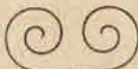
*Ott az én szép, jó világom,
Odamegyek, oda vágyom,
Csak ott élek, ahol nyár van:
Napsugaras, szép hazában.*

A CIMBORA 1923. évének első
fél évében megjelent összes számai

diszes kötésben

kaphatók.

A 400 oldalas kötet ára 120
leu. Az összeg előzetes be-
küldése ellenében vagy után-
vét mellett szállítja a Cimbora
kiadóhivatala — Szatmár.

Az én első jutalomkönyvem.

Irta Kristóf György.

Ilyenkor, az iskolai év végén, vizsgálati és bezáró ünnepélyek idején, mindig eszembe jut az én első jutalomkönyvem.

Ugy történt a dolog, hogy a negyedik elemi osztály elvégzésére az enyedi öreg kollégiumba kerültem. Rengeteg sokan voltunk csak ebben az egyetlen osztályban is. Voltunk vagy nyolcvan, többen egy osztályban, mint amennyit kitesz sok falusi iskola egész tanulóifjusága. Jól emlékszem, hogy úgy *ruházkodás* szempontjából három, egymástól különböző s könnyen felismerhető csoport verődött egybe. Az *első* csoport volt a kurtanadrágos urfiak, a városi selyemgyerekek csoportja. Ezekkel a tanító ur sohasem beszélt nyersen. Rendszerint megdicsérte őket. Ha éppen semmit sem tudtak, akkor se haragudott nagyon rájuk. Tíz órakor mindig kiflit vásároltak, vagy vajaskenyeret vettek elő, amelyet otthon tett zsebükbe a mama. A második társadalmi osztály a pap-, a tanítófiukból került ki, meg a vidéki birtokos, jegyző, gazdatiszt stb. csemetékből. Ezeknek tisztességes, rendes volt a ruhájuk. Az osztálytanító ur valahogy szigorubbnak mutatkozott velük szemben. Tíz órakor a hazuról küldött pakkból kenyeret, szalonnát majszoltak. A harmadik – tán legnépesebb – csoport voltunk mi, szolgatanulók, szegényebb sorsu földmives és iparos szülők gyermekei. Ruházkodásunk olyan volt, mint otthon a faluban: daróc harisnya és ujjas, hidegben csizma, meleg szep-temberi és tavaszi napokon meztláb. Az osztálytanító ur velünk nem nyájaskodott, kurtánfurcsán elbánt velünk, ahogy megérdemeltük, tehát *igazságosan*. Tíz órakor bizony nemigen ettünk semmit. A tegnap kapott két cipő, – mai napig is a világ legjobb kenye-re, – elfogyott. Kiflire pénzünk nem volt. Hazuról pakkot, ennivalót nemigen kapunk. Drága volt a posta, aztán meg azok a szegény, falusi földmivesasszonyok, a mi éltel anyáink, csak lassan jöttek belé abba a tudományba, hogy úgy tudják összeállítani a pakkot, hogy azt a postás ur el is fogadja, felvegye. Akkorra már rég gimnázisták voltunk.

De hogy el ne kanyarodjak a címtől, hát elmondom, hogy hogyan festettünk tanulás dolgában. Hát bizony a kurtanadrágos és kiflit tizóraizó fiuk között akadt a legtöbb jó tanuló; kitűnő és jeles. A pap-, tanító stb. fiuk között már aránylag kevés volt a kitűnő s több a közepes és gyenge. De ismétlem, nem a mai, 30–35 év utáni meggyőződése-m, de az akkori *érzésünk* szerint az osztálytanító ur nem írántunk, szolgagyerekek iránt volt igazságtalan, hanem a többiekkel szemben volt elnéző, engedékeny. Csak mikor aztán gimnázista diákok lettünk, akkor vált egyenletessé a mérleg s

csak ekkor süttött mindnyájunkra egyenlő sugárral az igazság napja.

Eljött az évvége. A kollégium disztermében volt a vizsgánk. A másik két társadalmi csoportból kikerülő fiuknak anyja-apja ott volt. Örömmel, szeretettel s büszkeséggel néztek gyermekükre és hallgatták feleleteiket. Mi ebben a percben legfőlebb arra gondolhattunk, hogy holnap, vagy holnapután hazaérkezünk s akkor simogat meg az édesanyánk. Már aki megérdemli...

Hát én ezek közé tartozónak éreztem magam. Hogyne! Hisz a vizsgálat végén én is kaptam jutalomkönyvet az áldott emlékü Kovács József kegyes alapítványából. Kaptam szép könyvet, jó könyvet, az első életembe: Petőfi Sándor összes költeményeit – képekkel.

Kedves gyermekek, ha aranypennát már-togatnék valami bűbajos tintába, akkor se tudnám kifejezni, mekkora volt az én örömöm, hogy jutalomkönyvet kaptam. Azt gondolom, hogy ha az én fiaimnak, vagy nektek a ti édesapátok egy szép, négyülé-s, pompás autót ajándékozna, akkor sem éreznétek azt az örö-möt, azt a boldog büszkeséget, ami az enyedi földműves-szülők szolgadiák fiainak a szívében megrezdült az első jutalomkönyv kézbevételekor.

Először is boldogok voltunk, hogy szorgalmunkat az iskola vezetői méltányolták. Büszkék voltunk, hogy bár kiflit és szalonnát nem tizóraizhattunk, mégis jutalomban részesültünk. Most már végérvényesen meggyőződésünk-ké vált, hogy abban a rengeteg nagy kollégiumban a sokszáz diák között csak egyetlen egy mérték uralkodik: a szorgalom és a jó magaviselet. De még ennél is édesebb volt annak a percnél elgondolása, amikor otthon édesanyá-mnak, apámnak az átalvetőből a szennyes közöl előkotorászom az *értelstővel* együtt a jutalomkönyvem és odaadhatom:

– Ezt jutalomba nyertem...

Hogy fog örüdeni az édes anyám; hogy megdicsér majd az édes apám! Ugy is volt. Örvendett, megdicsért. Ma is élő öreg édes anyám könnyezve, szó-talanul ölelt meg és csók-dosolt. Az édes atyám pedig látható örömmel mondta:

– Ha egy szép két esztendő-s tinót ad-tak volna, akkor se hoztál volna kedvesebbet...

Már pedig aki közületek csak egy kicsit ismeri a falu népét, az nagyon jól tudja, hogy végtelenül nagy öröm kell, hogy fészket verjen az állatját szerető földmives lelkébe, hogy egy kicsi könyvet (alig ért 1 frt 50 kr-t) többre becsüljön egy – két éves tinónál.

Ezt az örömet soha se felejttem el. Később is vittem én haza jutalmakat. De az *első*

jutalomkönyv okozta öröm és boldogság mindig a legnagyobb, a legkedvesebb maradt. Szüleimnek is. De nekem is. Az első jutalomkönyv: Petőfi összes költeményei – szabta meg egész életemre érzés és gondolatvilágom

kialakulását. Annak köszönhetem, hogy az életet mindig szerettem s soha, de soha sem végeztem dolgaimat robotszerűleg, hanem mindig – örömmel.

(Kolozsvár.)

(Vége következik.)

Van énnékem egy imádságom . . .

– Irta: Baumgarten László. –

Van énnékem egy imádságom:
Mikor még törpe jószág voltam,
Mesélő estéken tanultam
S mosolyogtam álmos éjszakákon.

Van énnékem egy imádságom:
Két kis kezem anyámat fonta
S úgy rebegtem este naponta.
Ő két kezére vágyva vágyom:

Azóta sokszor elfeledtem,
Ha bűva jött rossz, szürke este,
S lankadt kezem csak őt kereste,
De nem figyelt már énmegettem.

Van énnékem egy imádságom,
Most régi szájjal újra kezdem:
„Én Istenem, jó Istenem!”
De nem kell énám már vigyázzon.

(Gyulafehérvár.)

Öcsikéből pólyásbaba lesz.

– Gyerekek, szólt az anyus Andrisnak meg Öcsikének, most szépen kimentek az apus dolgozószobájába, ott csendesen játszottok. De nehogy hozzá nyuljatok az apus asztalához! Megértettétek?

– Meg, anyus, meg.

Szépen kimentek a gyerekek, aztán körülnéztek, mit is játszdjanak, hogy lármát ne csapjanak s a játék is érdekes legyen.

– Te, Andris, szólt meg Öcsike, aki dedós gyerek volt még akkor – miféle írások aszok az apus asztalán?

– Azok írásbeli dolgozatok, mondta fölényesen Andris, aki már végig kitanulta az Abécés könyvet. Ezeket az apus tanítványai írják. Az apus tanítványai írják. Az apus elolvassa s aztán jegyet ír rá – bölcselkedett Andris. Akinek a dolgozatára 4-est ír, az megbukik. Meg ám!

Öcsike elgondolkozott, nézte, nézte a diákok füzetait, s amint nézte, nézte, megakadt a

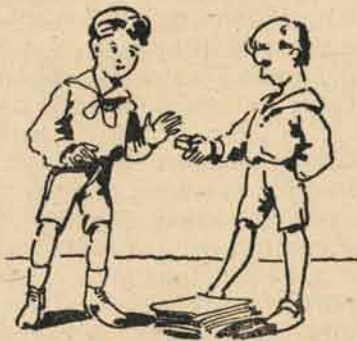
szeme egy skatulya gyufán. És egyszerre csak megszólalt.

– Van nekem egy nadselű gondolatom.

– Ki vele! biztatta Andris.

– A füzeteket letessük a földre, ed dufát megdujtok, elédessük, hogy öljjenek a diákok.

– Nagyszerű gondolat, sutogta lelkesen Andris, s egy, kettő, leszedték az asztalról a füzeteket, Öcsike végighuzta a gyufát a skatu-

lyán – s halljatok csudát! – mindjárt az első szál meggyulladt! (Az apus néha tizet is elhuz a gyújtólapon, amíg végre egy tüzet fog!) Ó, de szépen lobogtak a lángocskák, gyerekek! De a tűznek nemcsak lángja, füstje is van ám, s egyszerre csak az anyus különös szagot érzett a szomszedszobában.

– Jesszusom, csak nincs tűz valahol a házban! Nosza, lecsapta a könyvet, a keze már rajta a kilincsen, Öcsike hallja, hogy nyilik az ajtó, nagy hirtelen elrejt a gyufaskatulyát, el bizony, még pedig nadrágocskájának abba a részibe, amelyre ülni szokott, ha ugyan Öcsike elképzelhető ülve.

A szava is elállott anyusnak egy pillanatra, láttára a vígan lobogó tűznek. De csak egy pillanatra.

– Rettenetes gyerekek, mit cselekedtek! – rémüldözött anyus s közben agyontáncolta a tüzet. Amikor már egy szikrácska sem pislogott, – oh, jaj, oly nehéz tovább írnom ezt a történetet – Öcsike az édes anyai ölbe került, oda, ahová ő kerülni szokott minden „nadselü” gondolat után.

– Nesze, nesze, te rettenetes gyermek! Nesze neked nadselü gondolat! – s csak úgy supogott az apus vonalzója Öcsike ülökéjén.

Hanem, ami most következett, az már igazán iszonytató volt. Ugyanazok a gyufák, amelyekből az apus szörnyű haraggal tizet is elhuz a gyujtólapon, míg egynek kegyeskedik lángra lobbannia, – halljatok csudát! – egy-

szerre gyultak meg, s valóságos lángoszlop tört ki a nadrágocskának abból a résziből, melyen – amint mondtam – Öcsike ülni szokott, ha ugyan Öcsike elképzelhető ülve.

– Jesszusom! Jesszusom! – sikoltzott

anyus. Jajj, jajj, jajj! – bögött Öcsike, aztán csak leugrott az édesanyai ölből, szaladt esze

nélkül, lobogott a láng utána, szaladt, szaladt, ki a konyhába – no ennél jobb helyre nem szaladhat vala. Ott volt Kati néni, a szakácsné, aki bezzeg nem vesztette el a fejét, csak egy pillantást vetett Öcsikére, egy, kettő felkapta, a vízcsap alá tartotta, a csapot megeresztette,

és zubogott, zubogott a víz és egyszerre csak volt lángocska, nincs lángocska. Ugy bizony. Aztán vitték Öcsikét a hálószobába, ágyacskájába lefektették, vizes lepedőcskébe belecsavarták, párnácskába bepólyázták.

– Így ni, te rettenetes gyermek, most

már pólyásbaba leszel! Ó, ó, mit szól majd apus. Hogy merted elégetni a füzeteket?

– Azst akajtam, szipogott Öcsike, hod ne butjanak med a diákok. Teli vótak nédesekkel.

Aztán nagyot ásított, már el is aludt, akárcsak igazi pólyásbaba korában.

(Kisbaczon.)

Elek nagyapó.

A CIMBORA

első félévi BEKÖTÉSI TÁBLÁI elkészültek. A csinos és tartós bekötési táblák ára 30 leu és 5 leu postaköltség.

Kiadó bácsi postája csehszlovákiai előfizetőihez:

Adriányi Bőzsike és Lacika, Bardiov, Klobu-
sitzky Tibor Presov, előfizetése beérkezett és az elő-
fizetés szeptember hó 30-ig rendezve van.

Kiadó bácsi postája romániai előfizetőihez:

Előfizetőinkhez! A félév lejártával hátralékos előfizetőinkhez összeg szerint kitöltött póstautalványokat küldöttünk. Előfizetőink zöme a póstautalványok után történt felszólításunknak azonnal eleget is tett és a kért összeget hozzánk befizette. Sajnálattal megállapítjuk azonban, hogy sokan vannak még olyanok, akik a kért hátralékos tartozásaikat és előfizetéseiket nem teljesítették. Ezekhez az előfizetőkhöz szól üzenetünk és arra kérjük ez alkalommal őket, hogy a póstautalványon kitüntetett összeget azonnal hozzánk juttatni szíveskedjenek, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk a lap további küldését bezüntetni. — **Új előfizetőinkhez.** Az utóbbi hetekben igen sok új előfizetőnk jelentkezett. Ez előfizetők legtöbbszörének a lapot július elsejével indítottuk meg. Bizonyára új előfizetőink közül sokan lesznek olyanok, akik szeretnék a folyó év első felének megjelent példányait is megszerezni. Ez előfizetők részére üzenjük: a Cimbora 1923. évfolyamának január–június hónapokban megjelent összes számai erős és tartós kötésben, tartalomjegyzékkel és díszes három színnyomással borítólapal megrendelhetők a Cimbora kiadóhivatalánál, Szatmáron. A négyszáz oldalas kötetnek, amelyet több száz kép díszít, 120 leu az ára. A kötetet utánvét ellenében vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítjuk. Csehországi új előfizetőink részére a Cimbora 1923. évi első félévének kötete a magas pósta és vámköltségek miatt 30 csehszlovák. A csehszlovákiai megrendelő fizesse be a 30 csehszlovákot bármelyik banknál a Cimbora kiadóhivatalának a Szlovák Általános Hitelbank kosicei fiókjánál lévő számlája javára. — **Borbás Klára Nagyvárad.** Boldogságodban összezsaptad a kezedet, mikor azt a gyönyörű szép bekötési táblát megkaptad és azt írod, küldjünk egy bekötési táblát a te jó barátnődnek: Kaiser Katikának is. A kért bekötési táblát 35 lei utánvétellel ma elküldtük. — **Ravasz Géza Zsadány, Berger Bandi Kolozsvar.** A 35–35 leit megkaptuk. A bekötési táblát elküldöttük. — **Gumpoldt Gizli Temesvár.** A Cimbora 1923. évi első félévének bekötött példányát elküldöttük.

Képrejtvény.

– Rajzolta: Kövér József. —

Betűrejtvények.

– Beküldte: Bogschné Bezold Irén. —

Emberi szerv Öp

Jóka! N

**Cser
Bükk Ó**

Az ígérető gazdag.

– Írta: Szucsich Mária. —

Volt egyszer egy ember, Ember volt a neve. Vagyona töméntelen volt neki, azért még egy nevet adtak neki, azt, hogy: Gazdag.

Hát Gazdag Ember mindig csak azon gondolkodott, hogy hönnan szerezhetne még több gazdagságot, hogy így aztán megkaphassa a Nagyon előnevet.

Bizony még a földet is nézegette, nem talál-e vajjon valahol egy elvesztett aranyat. Hát amint egyszer fejét lógatja az orra után, beleesett egy iszonyu nagy vízbe.

Ugy megijedt, hogy még uszni is elfelejtett, de meg nem is uszhatott, mert örvényes volt a víz nagyon.

– Segítség! Segítség! — orditozott Gazdag Ember.

Mentek arra járó-kelők, néztek is feléje, de az örvénylő vízbe senkisésem mert beleugrani.

– Segítség! Segítség! Aki a vízből kiment, annak adom fele vagyonomat! — kiabált Gazdag Ember.

Volt ott egy ember a parton, úgy hívták, hogy Szegény Ember.

Az is ránézett az örvénylő vízre, de nagyon megszánta a halállal küzködőt, beleugrott a vízbe és nagy ügyel-bajjal kimentette Gazdag Embert.

– Köszönöm! — mondta Szegény Embernek, az meg felelte rá:

– Szívesen. Csakhogy sikerült kimentenem téged! — Azzal elment.

Szeget ütött szegény ember köszönése Gazdag Ember fejébe:

– Micsoda dolog ez? Én odaigérttem fele vagyonomat annak, aki megmenti életemet, ez meg említést sem tesz róla. Bizonyosan rosszban sántikál és az egész vagyonomat akarja.

Nem hagyta békén a gyanakvás. Utána le-
selkedett Szegény Embernek s mindenképpen ki akarta tudni, mi rosszat forral ellene?

– Te Szegény Ember, — kérdezte egyszer tőle, ugy-e nem elég neked az én fele vagyonom?

– Nagyon is elég lenne! — mondta Szegény Ember.

– No, de az egész vagyonomat mégis csak jobb szeretnéd, ugy-e?

– Hát azt még jobban szeretném! — nevetett Szegény Ember Gazdag Ember kérdezősködésén.

Több sem kellett Gazdag Embernek!

– El kell pusztitanom Szegény Embert, különben ő pusztít el engem!

Addig-addig képzelődött, míg egy nap elhívta magával a folyó mellé Szegény Embert, ahol az egyszer kimentette. Ráripakodott:

– Váld be, Szegény Ember, hogy megakartál ölni engem, hogy megkaphasd az egész

vagyonomat, mert a fele vagyonom nem volt elég! Ha be nem vallo, beledoblak az örvénybe!

– Dehogy akartam én egész vagyonodat! – erősködött Szegény Ember.

– Hát amikor kimentettél, miért nem kérted a részedet: fele vagyonomat?

– Most is ideadhatod, ha csak az a bajod! – vélte Szegény Ember.

– A fele vagyonomat? – ijedt meg Gazdag Ember.

– Hát mi egyebet? Magad akartad, hát most osztozzunk!

– Nem osztozom biz én! – kapott észbe Gazdag Ember, hogy látta a másik komoly osztozkodni akarását.

– No, ha nem, hát birkózzunk! – szólt Szegény Ember.

Elkezdtek birkózni. Sokáig birkóztak, aztán egyszerre csak Gazdag Ember – loccs! megint beleesett az örvénylő vízbe.

– Segítség! – kiáltozott. – Mentsetek ki!

Arra jártak barátai, de amikor meglátták az örvénylő vizet, egyik sem mert beleugrani, hogy a fuldoklót kimentse.

– Segítség! – kiáltozott újra Gazdag Ember, – fele vagyonom azé, aki kiment engem!

De Gazdag barátai maguk is gazdagok voltak, nem törődtek az ígéretéssel, mert míg fél vagyonért ugranának a vízbe, lehet, hogy ott-hagyják életüket az örvényben.

– Jaj, segíts ki szegény ember, tied a fele vagyonom!

– Igen ám, – kiáltott vissza a Szegény Ember – de nem a fél, hanem az egész vagyonod az enyém, mert a másik fele már előbből jár nekem.

Gazdag Ember, hogy mind lejobb-lejobb merült, odaigérté egész vagyonát is. Szegény Ember újra kockára tette érette életét, beleugrott a vízbe és kihuzta onnét.

De alig ért partot Gazdag Ember, elkezdett futni és meg sem állt a bírói.

– Jaj, te bíró, büntesd meg Szegény Embert, mert vízbe dobott engem. Nagy szorultságomban odaigértém neki vagyonomat, hogy a vízből kimentsen és most követeli rajtam! – kiabált Gazdag Ember.

Addigra odaért Szegény Ember is és elmondta a dolgot a bírónak. A bíró nem tudta, hogyan tegyen igazságot közöttük.

– No, mondta Szegény Ember Gazdag Embernek – egyezzünk ki. Nekem adod a fele vagyonodat.

– Helyes! – mondta a bíró.

De bezzeg Gazdag Ember most sem akart adni.

Akkor azt mondja neki a bíró:

– Ugorj mégegyszer a vízbe, hadd lássam, mint történt a dolog.

Újra elmentek hát a vízhez, Gazdag Ember beleugrott az örvénylő vízbe, kiáltozott, mint az imént, ígérté fele vagyonát is.

– No, beugorsz-e érte? – kérdezte a bíró Szegény Embertől.

– Tizenkét tanut, meg négy közjegyzőt kívánok, ki írásba veszi, amit Gazdag Ember ígér, hogy aztán szavát ne szegje! – mondta Szegény Ember.

Míg tizenkét tanut, közjegyzőt kerestek, Gazdag Ember belefult a vízbe.

(Wien.)

Feketekirály álma.

– Irta: Holstein Mária. –

Volt egyszer két hatalmas ország: az egyiknek Fehérkirály, a másiknak Feketekirály volt az uralkodója.

A két király jó barátságban élt egymással. Ha fehérkirály országát ellenség fenyegette, csak felvette fehér palástját, feltette ezüst koronáját, által ballagott a szomszédországba s mindjárt kapott kölcsön néhány ezer katonát.

Sorba állította a határon az ő vitézei közé: egy fehér, egy fekete; megint egy fehér, megint egy fekete...

Hej, megjedt az ellenség, úgy elszaladt, hogy a lába sem érte a földet.

Ha Feketekirály volt bajban, felvette a fekete bárson palástját, feltette vaskoronáját, szépen átsétált Fehérkirályhoz, s meg volt mentve.

Hogy boldogságuk nagyobb legyen, adott az Isten Fehérkirálynak egy fekete-haju fiúcskát, Feketekirálynak egy fehérarcu leánykát. A két gyermek nagyon szerette egymást. Ugy eljárt-

szadoztak napestig a selyemréten legelő, arany-szőrű báránnyakkal, hogyha nem kínálja az udvari szakács, még tán enni sem kérnek. Szépek is voltak azok a barikák, úgy ragyogott a szőrük, hogy a napra lehetett nézni, de azokra nem. És hogy ugrándoztak, akárcsak a legtüzesebb csikók. Azért olyan jámborok voltak, hogy a kicsinyek kezéből eddegélték a selyemfüvet.

Történt egyszer, hogy Feketekirály nagy ebédet adott. Ott volt Fehérkirály is a családjával.

Ebéd után kiültek a tornácra s ott csendesen pipázgatva beszélgettek az ország dolgairól.

Egyszer csak jön nagy sirva Fehérkirály fekete-haju Sanyija, meg a Feketekirály fehérarcu Katókája. Ugy zokogtak, hogy a nagy keserűségtől még szólni sem tudtak. Amint vallatják őket, csak ott terem vagy ötven bundás ember s alázatos hajlongások között jelentik, hogy ők volnának a selyemrét juhászai. Nagy baj esett, azért sírnak a királyi gyermekek.

— Mi történt? — kérdezték valamennyien.

— Az aranyszörű báránykákat elvitték a farkasok.

Aj, megmérgeződik a két király: leteszik a pipát, megfuvintják a vadászkürtöket s indulnak, hogy lepuffintsák a rablókat.

A legsűrűbb erdő legsötétebb barlangjában rájuk is akadtak. Volt viaskodás. De szerencsésen elbántak a rablókkal s a két király a kíséretét haza indította, ők a fűbe heveredtek s ott folytatták a beszélgetést, ahol délben elhagyták volt.

Amikor jót pihentek, sétalovaglásra indultak. Az erdőnek ezt a részét még nem ismerték, gondolták, hogy hamarjában megtekintik. De bizony úgy elkalandoztak, hogy a nap már felvette bíbor hálóköntösét s épen búcsút integetett.

Fordították is vissza lovaikat, de ahogy Fehérkirály megrántja a gyeplőt, csak felágaskodik a lova. Amint így magasabb helyzetbe jutott, meglátja, hogy a bokrokon tul csodaszép mező terül el. Most azt gondoljátok, hogy aranyvirágok nyíltak rajta? Dehogy! Az egész mezőn csupa fiatal, ropogós nyulsaláta zöldelt s minden szál saláta mellett legalább három nyuszi eddegélt. A térség hátterében szálas erdő hajlongott. Minden fához egy-egy barnaszemű, szelid őzecske támaszkodott s úgy beszélgetett a nyulacskákkal.

A rét két oldalán sötét nádas zizegett, körötte ezer meg ezer vadlud gágogott, vadkacsa hápogott. Fehérkirály hirtelen elkiáltotta magát:

— Tyü, hogy nincs itt a puskám!

Feketekirály csak eléugratott s már ott is állt a nyulak között. Azok meg sem moccantak, csak bámulva meresztették szemüket a lovasokra.

— Hiszen ez Meseország, — mondja Feketekirály.

— Vajjon melyikünké? — kérdi Fehérkirály.

Néznek, nézegetnek mindenfelé, hát látják, hogy egyik oldalon Fehérország, a másikon Feketeország határköve ágaskodik.

— Egyikünké sem, — mondja Fehérkirály, — de az enyém lesz.

— Igen, az enyém! — kiáltja Feketekirály.

— En láttam meg hamarabb! — erősködött Fehérkirály.

— Én ugrattam hamarabb rá, — felelt Feketekirály.

Szóbul szó lett, még pedig olyan hangos, hogy a vizimadarak lármáját is túlharsogta. A nap elpirult szégyenében és a hegyek mögé bukott. Sötétben aztán nem folytatták tovább. Örök haragot emlegetve, abban a helyben elváltak egymástól.

Másnap jókor reggel talpon volt a két király, összegyűjtötte kiki a maga katonáit s nagy haraggal egymásnak rontottak.

Büszkén táncoltak a fehérekatonák ezüst paripái. Mérgesen toporzékolnak a feketekatonák prűszkölő vasderesei. Egyszerre csak szemben találta egymást a két király. Amint egymásra néztek a felkelő nap szelid világánál, mintha csillapult volna éktelen nagy haragjuk. Elhatá-

rozták, hogy nem ontanak vért, kimélik katonáikat, hanem birokra mennek s majd ők maguk döntik el, hogy kié lesz a nyulak földje.

Letették a koronát, meg a palástot s neki gyürkőztek, de olyan egyforma volt az erejük, hogy egyik sem vághatta földhöz a másikat.

Megszólal Fehérkirály:

— Mondok egyet, komám: álljunk az eresz alá, hallgassuk meg, mit mondanak a fecskék s aszerint cselekedjünk, mert látom, hogy minket néznek, rólunk beszélnek.

— Ugy legyen, döntsenek a fecskék! — mondja Feketekirály.

Odaállnak az eresz alá, hát a fecskepár nagy ijedten tovarebben. De amikor látják, hogy nincs veszedelem, csendesen visszajönnek. Elhelyezkednek a fészek párkányán s nagy vidáman és jó hangosan rákezdnek az ők ismert nótájukra:

— „Kicsinek kicsit, nagynak nagyot!”

— Nesze neked, Feketekirály! Ki a kisebb? Bizony, ő volt.

Közös megegyezéssel barázdát húztak Meseországon keresztül: egyharmadát Feketeországhoz csatolták.

Szóval Fehérkirály kétszerakkora földet kapott. De ez nem volt elég. Feketekirály annyit táncoltatta nagy mérgesen fekete lovát, hogy az állatok éktelen lármával felkerekedtek s Fehérkirály birodalmába vándoroltak.

Ki tudta volna kiválogatni, vagy visszatérlni őket? Mit tehetett Feketekirály? Éktelen nagy haraggal takarodót fuvatott. Otthon azonnal kiadta a parancsot, hogy minden madarat elpusztítsanak a föld színéről, mert nagy szégyenének egyedül csak azok a semmirevaló fecskék az okai. Miért is ígérte meg, hogy a tanácsukra hallgat. Szigorúan meghagyta, hogy akinek kertjében vagy erdejébe csak egy szárny rebben, örökös fogságba vessék.

Egy hónap múlva olyan csöndes, néma lett az egész ország, mint a temető. Szomorkodott Feketekirály szőkehajú Katókája: nem ébresztette reggel rigófütyty; nem altatta el este fülemiledal. Az emberek is szomoruan jöttek-mentek, még a dolog sem fogta őket. Maga Feketekirály sem lelte helyét, de nem mutatta senki emberfiának.

Szólt a banda, zengett a cimbalom, de ha ezüsből lett volna hurja valamennyi hangszernek, akkor se pótolta volna a madárcsicsergést. Majd felvetette a bűbánát az egész ország népét. Bezzeg, annál jobban érezték magukat a hernyók, férgek, legyek, bogarak: Ej, haj, sohse halunk meg!

— Igazuk van! — sóhajtották a fák — hamarabb végünk lesz nekünk.

Ugy is lett.

Kihirdették minden községben, hogy a fákat takarítsák! No, bizony dolgozhattak, fáradhattak az emberek, nem pótolták a kis dalosok munkáját.

Hogy felvidítsa szomorú népét Feketekirály, meg se beszélt kertészeivel, csak kihirdette országsgazerte, most szedik a szőlőszőlőt, csengő-

barackot, mosolygóalmát, szívesen látja minden alattvalóját.

Gyűlt is a nép mindenfelől. No, ha jöttek, el is mehettek!

Egy szem nem sok, annyit sem találtak. A király szegyenében majd a föld alá süllyedt. Ott álltak a hatalmas fák lekoppaszta, s szomoruan, csöndesen, csak az őszi szél sirt közöttük nagy keservesen. Rosszul mondom, mert a király is hangosan zokogott. Most látta, hogy milyen rosszat tett. Valamennyi fa elszáradt, minden bokor kipusztult. Kékszemű Katókájának bezzeg még egy bingyót sem adhatott. No, majd tavasszal, csak kiujulnak a cseresznyeifák, — biztatta magát Fekete király — akkor tiz pár ropogósat akaszt egyszerre a fülecskéje mellé.

Eljött a tavasz, de bizony még hirmondónak sem termett egy fa sem az egész országban. Nemcsak hogy nem termett, hanem még árnyas hely sem kínálkozott a fáradt vándornak. Mert ha pattant is elvéte egy-egy rügyecske, a hemzsegő hernyók azonnal felfalták.

A kopár pusztá helyet még a felhő is kerülí. Így történt Feketeországgal is. Nagy szárazság, tikasztó hőség mindenfelé. Ha egy kis szél lebbent, olyan por kerekedett, hogy a leg-erősebb ember is csak fulladozva járt-kelt. A gyöngébbek egyre-másra haltak. Beteg lett Katóka is: nem bírta a száraz, poros levegőt. Ott gunyasztott egész nap a márványpalotában. Még oda is beszűrődött a finom por és fullasztotta szörnyen.

Elhívatta Fekete király az ország leghiresebb doktorait, nekik ígérte félországát, csak mentse meg Katókáját.

— Tiszta levegőjű, erdős vidékre kell vinni! — hangzott a bölcs tanács.

— De hová? Hiszen egész országomban egy falevél sem zöldül!

— Külső országba, — mondták a tudós doktorok.

Nosza, összedobolják az ország minden szekereit, hogy Katóka sok játékát, aranyköntösét, ezüst kötenyét, hófehér cicáját, csengős karikáját is vele vigyék.

Rakják, rakják a sok holmit, de nem elég a szekér.

Döntöttek ki a legszebb fákat, úgy is haszontalanul állnak ott! — parancsolta nagy mérgesen a király, — csináljatok vagy száz talyigát!

Alig nyultak hozzájuk, kidűltek azok maguktól is, de abból ugyan semmit sem csináltak, még tűzre való sem akadt köztük, úgy megörölte a szű. A fiatalja meg olyan száraz, hogy leszakadna a sok drágaság alatt.

Addig próbálgattak, addig döntögették a sok fát, hogy eljött újra az ős s vele a várva-várt eső. Katóka legalább tiszta levegőt szíhatott.

Most már az volt a baj, hogy a zápor egyre szakadt. A fák, a bokrok gyökerei nem szívták fel a nedvességet, csupa víz volt minden.

A folyók kiáradtak. A hegyek omlottak, mert nem kötötték meg élő fák a földjét.

Az emberek jajgattak, kiabáltak, nem kaptak egy oszlopnakvaló fát, hogy dűledező házuk falát, vagy roskadozó fedelét feltámasszák.

Felfordult az egész ország, mindenki csak Fekete királyt átkozta.

Nemhiába átkozták, megbűnhődött már: meghalt kékszemű Katókája, drága szemefénye. Nagy fennszóval siratta Fekete király, majd megszakadt szíve bánatában.

— Mit használna most, ha egész Meseországot megkaptam volna? Miért is bántottam a madarakat? Miért? Miért?

— Ébredjen, édesapám! Katókája van itt! — csendült mellette a legkedvesebb hang.

Talpra is ugrott Fekete király egy szempillantás alatt. Akkor látta, hogy csak álmodta a szörnyű históriát.

Igaz csak annyi volt belőle, hogy méreggel feküdt le, haraggal aludt el.

Haragudott a fecskékre, haragudott Fehér királyra s mind azon törte az eszét, miképp alhatna bosszút Meseorszáért.

Bezzeg, elpárolgott a haragja.

Jaj, hogy összecsókolta az ő drága kis lányát!

Menten feltette vaskoronáját, magára vette fekete bársonypalástját s által ment Fehérországba, hogy békejobbot nyújtson.

Fehér király szívesen fogadta, még meg is ölelte, még meg is csókolta.

Megint a régi jó barátok voltak.

A madarakat védték, a fákat gondozták.

Amikor megnőtt a szép szőkehaju Katóka, elvette a deli, vitéz királyfi. Nekik adták Meseországot s még Fekete- meg Fehérországból is jódarabot.

Igy volt. Vége volt. Igaz volt.

(Dés.)

A Cimbora július hó 29-én megjelenő, 30-ik számának tartalomjegyzéke:

Cimkép. *Cseng a kasza.* (Ócsvár rajza.) — Benedek Elek: *Cseng a kasza.* Vers. — Veréb Jankó második levele. (Pályázat.) — Berde Mária: *Toroczkoí fonó.* (Jelenet) — Hanzéros Géza: *Apám.* Vers. — Benedek Elek: *Szotyori mester.* (Gyermekkori emlék.) — Gulyás Károly: *Hübele Balázs.* Mese. — *Tamás érdeklődik.* (A méhekről.) — Monoky Sándor: *A méh.* Vers. — Benedek Elek: *A szörnyeteg.* — Szentimrey Jenő: *Halkirály koronája.* Mese. — Nagymama: *Apró tordai történetek.* Kondor Ferenc: *Dicső.* Vers. — Bölöni Jolán: *A gyík.* Mese. — Kristóf György: *Az én első jutalomkönyvem.* (II-ik rész.) — *Elek nagyapó üzeni.* — Mellékleten: Kertész Mihály: *Szökés a teknőben.* (Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán.) o o o o o o o o o o o

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, (Bajánli Mici) u. p. Nagybaczon, (Bajánli Mare) Háromszék megye (Jud. Treischaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírás egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

Dénes Ferike Aranygyéres. Te is felkeresél leveleddel, hogy elmeséljed, hogy milyen nagyon szereztelek a Cimbórá. Az újság borítékátlapját csak az olyan gyerekeknek kell visszaküldeni, akik nem vigyáznak rá és bepiszkolják meg elszaggatják. Hát csak jól vigyázzatok rá. — Dénes Edit Aranygyéres. A Cimbórától több szép verset megtanultál, a Janika madarát el is szavaltad a vizsgán, s nagyon tetszett. Tudom, örömd ennek Drosnyák János bácsi, aki ezt a szép verset írta. Örömd nagyapó is. És a Cimbórának örömd még Lacika öcséd is, aki csak öt éves és öt hónapos. Hiszen, akkor Lacika is hamarosan belenő a Cimbórába! — Denderle József Naszdó. Te a „gyönyörű” természetéről írtál s „gyönyörű” természet lett belőle, mire a Cimbórán kinyomtatódott. Erről eszembe jut nekem az egyszerű lókupec, aki azzal dicsegett, a lovát a vásáron, hogy reggel elindul vele Hatvanból s délután 4 órakor ott van Gyöngyösön. Mire azt mondta a lóra alkudozó kupec: Mit csináljak én délután 4 órakor Gyöngyösön? Te is megkedvezhetnél a szedő bácsit: Mit csináljak én a gyöngyösi természetéről? — Marx József Nagyszent. Jó mondas a te öcsi testvéred mondása: „milyen jó dolga van aki meghalt, hogy székre viszik.” Jó annak, ha nem székre viszik is. De mégis csak jobb élve beleülni egy hintóba s onnét gyönyörködnünk a válfakozó tájképszepeiben. Nem tudom, milyen 30 leut akarsz beküldni s így azt sem mondhatom meg, hogy mikor küldjéd be. Az ünnepélyre nem mehettem el. Majd máskor. — Segelstein Norbert Brássó. A multkor tévedésből írtam Budapestet Brássó helyett. Nem csoda, hogy rájár a fojlam, mert 44 évet éltam ott. Az ösztintességért dícséretet érdemelsz. A „nem nagy sikerű” nyilván közepes sikert jelent. Ha kevesebbet, bizom az igéretedben. Rejtvényt mindig küldhetsz be. — Patka Annuska és testvérel Tancs, Kolozsmegye. Magam is eléggé érzem a rendes postajárás hiányát, mert én is későn kapom az újságokat és a leveleket, de öreg ember a rosszba is beleforodik. A befűrélyvenetek jó, de igen könnyű. Közös erővel eszeljétek ki valamivel nehezebbet. — Benczel Andor Gyulafehérvár. Csak most léptél be unokáim sorába, s máris örvendetes hírrel köszöntesz be hozzám. Jeles osztályzatot végzett a gimnázium első osztályát s apukád, nyilván ennek öröme, megrendelte neked a Cimbórát. És jutalomkönyvet is kaptál: az én Pefőfi könyvem. Ha te nagy élvezettel olvastad, én meg nagy gyönyörűséggel írtam e könyvet. Mert van-e nagyobb gyönyörűség, mint a szabadság, a hazaszeretet nagy költőjének lelkeivel való farsalkodás? A rejtvényed egy része sorra kerül. — Finkelstein Laci és Paula Gyulafehérvár. A „Szökés a teknőben” előző részét külön nem lehet megszerezni, csak vagy az újsággal együtt, vagy könyvtárakban. Azt a rejtvényt, hogy nyolc 8-asból hogyan lehet összesen 1000-et csinálni, veletek egy napon küldte be, s éppen Gyulafehérvárról, Benczel Andor olvasóárságot. Már most arra kíváncsi nagyapó, hogy hármatok közül melyik találta ki? — Kilegl Róbert Temesvár. Annyi mindent küldtél az első leveledben, hogy ugyancsak össze kell szednem magamat a válaszlásra. Mindenekelőtt: a 20. számot pótolja a kiadó bácsi s a III. polgári címet kijavítja IV.-re, mivelhogy már IV. polgárista vagy. Rejtvényednek nagy tengerből kiválogatom a jobbikat. A mesédre meg a versédre azt üzenem, hogy mind a kettő jól indul, aztán elapul. Mi lehet ennek az oka? Aligha más, hogy egyszerre sokat markolsz és így — a közmondás szerint — keveset szorítasz. A rajzaid sikerültek. Abban igéretednek bevéltását, hogy minden héten tele írsz egy nagy ívet, nem várom, mert ez nem válnék hasznodra. Keveset és jól: ez legyen a jelszavad, fiam. Szívesen veszem azonban, ha hosszabb levelet írsz, mert ezáltal közelebb jutok miként való gondolkodásodnak megismeréséhez. — Duka Rózsi és Zoltika Beszterce. Üzenem én már nektek s most üzenek. Még pedig azt üzenem, hogy ezután a bélyegzet jobban ragaszd a borítékra, mert június 26-iki leveletek egy 25 meg egy 10 banis segélybélyeggel érkezett ide. Meg is bűntette ezért a postás néni nagyapót. Aldott szerencse, hogy a sarkamat nem fordította hátra. — Nemes András Marosvásárhely. Azt hiszed, hogy haragszom rád, mert nem válaszoltál a leveleidre, pedig te ugy szereted nagyapót, hogy most is három u. unokát szerzettél s szeresz még többet is. Ha azt hiszed, hogy haragszom, rosszul hiszed, mert válaszoltam én, csak nem került rá még sor, amikor a leveledet írtad. A nyert könyvet bizonyosan postára adta a kiadó bácsi. Bizonyosság okáért ide jegyzem pontos címedet: Str. Stefan cel Mare. Öcsike könyvének — mint a borítékra is olvasható — 33 leu az ára székesbén, számozott példány ára 40 leu. A Cimbóra féllel előfizetési ára 30 leu. — Szabó Zoltán Máramarosziget. Jó a rejtvényed, de eszelj ki másfajta rejtvényt, mert igen sok rejtvényt gyűlt össze. A rejtvénymegfejtést legkésőbb minden hónap 10-ikéig kell beküldeni. Vagyis: a júniusban megjelent rejtvények megfejtését július 10-ig, s így tovább. Örvendek, hogy nagyon fészlik neked a Tamás érdeklődik és a Szökés a teknőben. — Szabó Gyurka Máramarosziget. A te képrejtvényed is jó, csak az a baja, hogy az alakok igen kicsinyeknek vannak rajzolva. Ha nagyobb formában és szép tisztán írsz rajzold, közölni fogom. — Káhn Ilus Kiskalota. Könnyen mentél a vizsgára, mert tudtad, hogy egész évben tanulni és így

jól fogsz vizsgázni. S le is vizsgáztál jelesül a kolozsvári uni-tárius kollegiumban. Így legyen a következő évben is és mindig, Iluska! — Bagossy Klári Dés. Még nem oly régén azt írtátok, hogy a nyáron meglátogattok Kisbaczonban, s íme, már búcsúzol: Budapestben rakotok új fészket, mert a déli polgári iskola fenmaradása bizonytalan. Milyen eszmorít engem ez a búcsúzás. Oly kiváló ember, amilyen a ti édes apátok, kénytelen itt hagyni szép Erdélyt, nem értékesítheti itt a tudását! A jó lsten legyen veletek és segítse, hogy nyaraként hazajöhessenek a nagymamákhoz. — Bagossy Juci Dés. „Már nem sokáig olvashatom a Cimbórát” — írod nagyapónak. Tudom, miért nem. Megírta Klári nővéred. E nagy szomorúságban jól esik tudnom, hogy az utolsó napok örömet is tartogatnak számomra. Jeles volt a bizonyítványod, jutalomkönyvet és jó lejt kaptál. És megkaptátok a Cimbórától is a nyert könyvet. Vigasztaljon, hogy szép emlékek is kísérnek át a határon. — Szász János Gyulafehérvár. Ugy lesz, amint hívnod. Ha könyvet nyersz, Tóvisre fogom küldeni. — Treitel Irma Gyulafehérvár. Máskor egyenesen Kisbaczonba küldd a leveledet s ne Szatmárra. Szinte lekéstél a megfejtéssel. — Gottfried Bözi Kolozsvár. Örömmel látalak unokáim seregében, de mindjárt első leveledben megjejtéssel: azt írod, hogy öcsike nadseli gondolataim majd szétpukkad. Nagy dícséret ugyan ez a nadseli gondolatra, de azért ezt még se tedd, Bözsi. A rejtvényed közül válogatok, a kiadó bácsinak pedig írtam, hogy Szatmára irányítsa az újságodat. — Lauffer Ernő Déva. Mert tisztá kiűnő a bizonyítványod, anyukád megrendelte a Cimbórát s te már meg is szereted. A verses rejtvényed, bár igen könnyű, közölni, mert kedves. A másik már tulságos könnyű. — Hrubiskó László Szilágysomlyó. Levelezőlapodat megküldtem a kiadó bácsinak elintézés végett. Györfy Endre Segesvár. Így, látod, így. Most már szép tisztán írtad alá a nevedet. A multkor csak sejtettem, hogy Györfy a neved, most már tudom is. — Szabó Viló U. Szentanna. Valóban meghatározhatatlan lehetett, amikor édesapád a volt tanítványai meglátogattak. Nyilvánvaló ebből, hogy őszinte szeretet és hálá fűzi őket édesapához. Ugy emlékszem, írtam már neked, hogy nagyapónak is van egy kis mese, de, sajna, nem igen foglalkozhatik vele. Meleg üdvözlét édesapádnak! — Dénes Edit és Feri. Válaszoltam a levelekre s válaszoltok erre is: jó a rejtvényetek. — Klobusiczky Márta Eperjes. Milyen öröm! Csehszlovákiai unokáim is „nagy örömmel” olvassák a Cimbórát. A kiadó bácsi küldeni fogja a Luby gyerekeknek is. — Wolff Iván Arad. Leveledet továbbítottam a kiadó bácsinak, ő tisztázza a zavarosnak látszó dolgokat. Hogy a Beszélő buba nagyon tetszett neked, azon nem csodálkozom. Berde Máriának minden írása nagy lelki gyönyörűség nagyoknak és gyermekeknek egyaránt. Érdekel várom, milyen volt a bizonyítványod. — Hoffmann Dező Erődháytalva. A „történet” megfejtésű rejtvény tulságosan ismerős. Újra ford a fejedet. Most ráérsz. Igaz-e? — Herskovits Zoltán Zsibó. Az egy kissé tulságosan nadseli gondolat volna, hogy lefenyképeztessem magamat és minden unokámnak küldjem meg a képet — pénzért. Bár a Cimbórára jussom pénz ebben a sanyaru világban. Zsibóra, mely a nagy Weszlényivel ajándékozta meg a magyar nemzetet, igazán szeretnék ellátogatni, csak az a bökkenő, hogy ha mindenüvé elmegyek, ahová az unokák és a szülők hlynak, legalább is egy esztendeig szünetelne a Cimbóra. Már pedig alig hiszem, hogy ekkora vakációt megszavaznátok a Cimbórának. Tökmag királynak, Öcsikének és a többi unokának átadtam üdvözlőletemet, akik mind szeretettel viszonzózzák azt. — Szabó László Torda. Tökmag király öfelsége legkegyelmesebben tudomásul veszi, hogy te, ha Tordára megy, a nagymamád kocsián kiviszed a földi hasadékhöz. „Lám, lám, mondia öfelsége, be jó volt ráhíráznom a Szabó Laci nevére!” A rejtvényed jó. — Kacsó Piroksa és Margit Aranygyéres. Legelőszérűbb, ha az előfizetést a kiadóhivatalhoz, Szatmárra külditek. A számrejtvény megfejtését elfelejtettétek megírni. Küldjétek be újra a megfejtéssel együtt. A képrejtvény jól van megszerkesztve, de sokszorosításra nem alkalmas. — Herman Dező Székelyudvarhely. A névrejtvényed jó, de — mint már több unokámnak írtam — tulságos sok e fajta rejtvény van már. A másik rejtvénynek mi a neve? Ezí rajzold meg újra, nagyobb formában, szabatosan, hadd lássam, a nyomda meg tudja-e csinálni. — Fekete Emma és Juci Marosvásárhely. Mindakét tökönek színegyes volt a bizonyítványa, meg az írásból is. Juci mégsem ír nagyapónak, mert azt hiszi, hogy csunyan ír. És most már „nagy leányok” vagytok: gimnazista Emma, IV. elemista Juci. Ej, haj! Annak igen örvendek, hogy annyira fészelt a nyert könyv, s hogy már olvasatokat németül Balázs Béla a „Valódi égszínkék” című bájos történetét. Nagyapó is olvasta, németül is, magyarul is, s nem sokára megjelenik Szatmáron a magyar kiadása is könyvben is s valószínűleg a Cimbórán is. A rejtvények jók. — Gőnczy Lóó Dés. Sokszor gondoltam rád, az én kedves tanárom unokájára, hogy ugyan mért hallgatsz el, mért nem ír nagyapónak. Azt hiszem, a fészta kiűnő bizonyítvány a magyarázat a hosszú hallgatásnak. Aki egy év alatt elvégezte az I-II. osztályt s kitűnően végezte most a harmadikat, bizony megérdemelte a Robinzont. Ha a nyáron meglátogattok az udvarhelyi nagyapót, első dolgot legyen, hogy tolmácsold a kisbaczoni nagyapó meleg üdvözlőletét, nemkülömben apukádnak is. — Marton Lilly Kolozsvár. Bizony, sokáig hallgaltál. Al nekem egy-két levelet írt, azt én esztendőszámrá nem felejttem el. Isten oly jó emlékező tehetséggel áldott meg, s gyakran fordult meg elmémben, vajjon mi történhetett Marton Lillyvel, hogy nem írt nekem. Most már értem. Sokat kellett tanulnod a tiszta jelesért, amikor meg Kolozsvárt voltam, beteg voltál, emiatt nem látogathattál meg. Hiszen, megyek én még Kolozsvárra, s remélem, hogy akkor pompás jó egészségben találalak. A „bő” kipótlást várom. — Gruber József Brássó. A külbömben jó névrejtvényt helyett mást engedj ki, mert egy főlk névrejtvényvel van tele. A képrejtvényem nem alkalmas sokszorosításra.